

LA MITOLOGIA: ABANS, DESPRÉS I ARA.

ÍNDEX

Introducció	1 - 3
Origen i la relació dels contes i els mites:	
El conte	4 - 6
El mite	6 - 7
Relació entre mite i conte	7 - 9
Hesíode, Hans Christian Andersen i Roser Capdevila: biografia i comparació	
Hesíode	10 - 11
Hans Christian Andersen	11
Roser Capdevila	12
Comparació dels tres autors	12 - 14
Anàlisi dels tres autors	14 - 15
Anàlisi dels contes i els mites:	
<u>Hans Christian Andersen</u>	
La princesa i el pèsol	16 - 17
L'aneguet lleig	17 - 18
La Sireneta	18 - 20
<u>Mitologia</u>	
L'Atlàntida	20 - 22
Helena de Troia	22 - 23
Els viatges d'Ulisses	23 - 24
Conte	25 - 27
Conclusions	28 - 29
Bibliografia i webgrafia	30
Annex	31 - 33

INTRODUCCIÓ

El treball que he realitzat amb el títol *La mitologia: abans, després, i ara*, ha estat elaborat amb un únic objectiu, mostrar la **pervivència de la cultura clàssica** en la cultura actual. Aquest és un tema que forma part del programa de continguts de segon de Batxillerat, tant de llatí com de grec, i tracta un camp tan ampli que es fa difícil concretar ja que la cultura clàssica perviu en molts aspectes de la nostra cultura occidental, i la seva presència és bona de tenir en compte tant per la banda de la coincidència com per la de la divergència. Per aquest motiu, ja des d'un bon principi vaig tenir clar que el tema del meu treball de recerca aniria per aquest camí però calia acotar una mica el contingut i em vaig centrar en l'àmbit de la mitologia perquè creia que seria el que em proporcionaria més possibilitats a l'hora de realitzar una part pràctica ja que és difícil, des de l'àmbit humanístic, fer recerca i un treball creatiu alhora.

El treball, doncs, consisteix en l'anàlisi i la comparació entre l'abans i l'ara del conte i el mite; es tracta d'apreciar les seves diferències i les seves semblances i intentar justificar-les. Per introduir aquesta comparació, primer de tot he definit les característiques i els tipus de contes i de mites que hi ha, i n'he comparat els aspectes principals que els allunyen i que els uneixen. Per a poder exemplificar aquesta part teòrica he escollit un autor que representi cada època, he explicat la seva vida de manera general i he analitzat les característiques de les seves obres. Per a la mitologia clàssica he escollit Hesíode perquè va ser l'autor que va aportar més coneixements mitològics en el camp escrit; per l'època inicial del desenvolupament dels contes infantils he escollit Hans Christian Andersen ja que els seus contes són coneguts arreu del món i a la vegada hi he trobat una relació amb els mites clàssics, i les adaptacions de Roser Capdevila a *Les Tres Bessones* m'han servit per a representar l'actualitat i la permanència d'aquesta cultura clàssica. M'he centrat en la seva creació més coneguda i prolífera, la de *Les Tres Bessones*, ja que en els seus diferents contes hi apareixen referències de mites clàssics i de l'obra de Hans Christian Andersen.

Per a poder demostrar la meua hipòtesis de partida, la de la pervivència de la cultura clàssica en el món actual, he escollit tres contes originals de Hans Christian

Andersen : *La Princesa i el Pèsol*, *La Sireneta* i *L'Aneguet Lleig*; i he buscat un referent mitològic present en cada un d'ells. Un cop fet això, he analitzat els recursos que utilitza Roser Capdevila per adaptar les històries per a fer-les aptes pels més petits, el que canvia i el que manté i per quin motiu ho fa. Amb aquest objectiu d'analitzar més directament el pas del mite al conte, he escollit tres mites clàssics que Roser Capdevila també ha adaptat directament de la mitologia, per veure si realment el període de temps que ha passat afecta a l'hora de adaptar les històries.

Com a part pràctica del treball em vaig proposar elaborar un conte que unís característiques de tots tres autors i de les seves obres per tal de dur a terme una tasca semblant a la que ha elaborat Roser Capdevila però ara adaptant, també, característiques de la seva creació. Amb aquest conte nou i innovador m'agradaria, en un futur no llunyà, experimentar l'efecte de la narració en els nens i un dels meus objectius és posar-me en contacte amb l'Anna Vicens, bibliotecària de Roses, per tal de poder participar en *l'hora del conte*, un taller mensual que es realitza dins les activitats del nostre poble. Aquest apartat d'experimentació suposo que m'ajudaria a corroborar la conclusió del meu treball que confirma la meva hipòtesis de partida.

Per elaborar aquest treball em vaig haver de marcar molt bé els objectius des d'un bon principi ja que el que buscava per tal de demostrar la meva hipòtesis de la permanència de la cultura de la mitologia clàssica en la literatura infantil posterior, no és una resposta clara i directa sinó que l'he elaborat jo des del meu punt de vista, relacionant els relats amb els mites que personalment he cregut que hi poden haver influït o que hi tenen alguna relació. Aquesta ha sigut la dificultat més gran m'he trobat ja que no sabia on acotar els temes ni quins contes o mites triar com a més representatius. Pel que fa al tracte dels mites em va resultar complicat, en alguns casos, escollir una de les moltes versions que es donen de cada mite i, el que he intentat fer és escollir la que més s'apropés a la història amb la qual ho volia comparar i la més estesa pels historiadors o filòlegs clàssics. Per deixar més clars alguns aspectes que interfereixen en el sentit del treball he creat un annex on s'expliquen tots els mites que apareixen ombrejats. Com a ultim entrebanc m'agradaria deixar constància de la dificultat d'establir contacte amb Roser Capdevila per fer-li unes preguntes respecta la seva tasca en el món de la literatura infantil, i la influència que ella creia que havia causat en els més petits. Tot i intentar-ho per vàries vies repetidament, com el correu electrònic de la productora que distribueix la

serie de dibuixos animats de *Les Tres Bessones*, o el telèfon que es dona per entrar en contacte amb la mateixa agència, m'ha estat impossible poder-hi contactar tot i que aquest fet no ha influït directament al resultat global del treball.

Per a finalitzar aquesta introducció voldria justificar el títol del treball que pot semblar erroni ja que no segueix una seqüència temporal lògica: abans, després i ara. L'abans fa referència als mites que van ser el centre de la civilització i cultura clàssica, en l'època d'Hesíode. El després al·ludeix al moment en què va viure i començar la seva obra Hans Christian Andersen, en una època molt posterior a l'aparició del pensament racional i, per tant, molt allunyada de l'abans. Pel que fa a l'ara, no hi ha dubte que es veu representat per la figura de Roser Capdevila i reflecteix la situació actual.

ORIGEN I RELACIÓ DELS CONTES I ELS MITES

El Conte

Definició:

Etimològicament prové del mot llatí ***computus / computare***, que vol dir explicar.

Segons l'Enciclopèdia Catalana: narració, generalment breu, d'un fet o d'una sèrie de fets reals, llegendaris o ficticis, amb la intenció d'entretenir, divertir i moralitzar. Originàriament era una antiga forma de literatura popular de transmissió oral, que encara avui continua viva a la societat del segle XXI.

Segons l'Enciclopèdia Salvat: el conte és una narració breu de fets imaginaris o reals, protagonitzats per un grup reduït de personatges i amb un argument senzill.

Segons Júlio Cortázar¹: “No hi ha lleis per escriure contes; només podem parlar de punts de vista, certes constants que li donen una estructura al gènere; que per ell mateix no pot ser encasellat. És una síntesi vivent i a la vegada una vida sintetitzada, una fugacitat permanent, ja que el gènere es mou en un pla on es desencadena una lluita entre la vida i l'expressió escrita. El conte parteix de la noció del límit; el límit físic, l'escriptor es veu obligat a limitar una imatge que ha de ser capaç de transmetre al lector com una obertura. En un bon conte, hi ha certa tensió, que es manifesta des dels primers mots o escenes.”

Definició d'elaboració pròpia: un conte és una narració curta que pot explicar fets reals o ficticis, amb un objectiu moralitzador, didàctic o simplement d'entreteniment. Els contes poden anar adreçats a qualsevol tipus de públic sense límits d'edat.

Tipus de contes:

El conte popular o folklòric: és una narració tradicional de fets ficticis que es presenta en múltiples versions que coincideixen en l'estructura però difereixen en els detalls. Pot

¹ Júlio Cortázar va ser un escriptor i traductor argentí, va néixer l'any 1914 a Brussel·les i va morir a París l'any 1984. Va ser un escriptor innovador i avançat a la seva època, escrivia sobretot relats curts.

presentar varietat de temes: els contes de fades, els contes d'animals i els contes de costums. El mite i la llegenda son també narracions tradicionals, però solen considerar-se gèneres autònoms.

- El conte de fades és un tipus de conte tradicional on apareixen elements de màgia, criatures pròpies del folklore i sovint un ensenyament moral. El terme s'usa modernament per parlar d'històries que acaben forçadament bé o on intervé l'element meravellós i la fantasia. Els Germans Grimm són els principals recopiladors de contes de fades.
- Una faula és un relat breu de ficció on els protagonistes són animals o plantes que parlen. La faula té un caràcter didàctic normalment ètic que es mostra al final. La faula és doncs una narració inventada de fets meravellosos que tenen una conclusió moral. El caràcter didàctic de les faules ja l'empraren en l'antiguitat els grecs i els romans. Entre els autors grecs que més destaquen es troba Isop. Fedre, escriptor en llengua llatina, va seguir la tradició faulística iniciada per Isop.
- Els contes de costums són aquells que tenen com a base de la història una llegenda o una tradició característica del lloc d'on prové.

El conte literari és el conte concebut i transmès mitjançant la escriptura. L'autor sol ser conegut. El text, fixat per escrit, es presenta generalment en una sola versió, sense el joc de variants característic del conte popular. Es conserva un corpus important de contes de l'Antic Egipte que constitueixen la primera mostra coneguda del gènere.

Característiques:

Els contes es diferencien de la resta de gèneres per les següents característiques:

- Presenten elements de ficció encara que en alguns casos es pot basar en fets reals o ser una ficció d'un realisme marcat, un conte ha d'apartar-se de la realitat.
- Tenen un fil argumental amb una estructura de fets entrelaçats (acció-conseqüències) en un format de: introducció – nus – desenllaç.
- Dins la trama tots els fets es desencadenen en una sola successió de fets.
- Presenta una estructura unitària en la qual tots els fets que apareixen al conte estan relacionats i funcionen com indicis de l'argument.
- Apareix un personatge principal i, encara que hi pugui haver més personatges, ell és l'element al voltant del qual gira tota la història.

- Són escrits amb unitat d'efecte, estan pensats per ser llegits de cop, des del principi fins al final.
- Són relats breus per poder donar-se totes les característiques anteriors.
- Són narracions en prosa.

El mite

Definició:

Etimològicament prové del mot grec **μῦθος, mythos**; discurs, conte.

Segons l'Enciclopèdia Catalana: dita o narració plàstica, fabulosa i generalment contraposada a qualsevol tipus de formulació enraonada i demostrada, emprada sobretot per a expressar conviccions filosòfiques, cosmovisionals o religioses.

Definició de mite segons la RAE: narració meravellosa situada fora del temps històric i protagonitzada per personatges de caràcter diví o heroic. Amb freqüència interpreta l'origen del món o grans esdeveniments de la humanitat.

Segons Maya Daren²: el mite són els fets de la ment posats de manifest en la ficció de la matèria.

Definició d'elaboració pròpia: un mite és una narració que explica fets ficticis desenvolupats en un temps indeterminat i un espai idealitzat o imprecís. Els mites estan protagonitzats per ésser sobrenaturals, encara que hi poden aparèixer mortals/humans.

Tipus de mites:

Podem classificar els mites segons el tema del que tracten:

- Mites cosmogònics: expliquen la creació del món, són els més abundants i els que estan més estesos.
- Mites teogònics: expliquen l'origen dels déus.

² Maya Daren va ser una escriptora, directora de cine, poeta, ballarina i coreògrafa d'Ucraïna. Va néixer a Kiev l'any 1908 i va morir a Nova York l'any 1961.

- Mites antropogènics: expliquen l'aparició de l'ésser humà creat a partir de qualsevol matèria viva o morta.
- Mites etimològics: expliquen l'origen dels éssers, les coses, les tècniques i les institucions.
- Mites morals: expliquen l'existència del bé i el mal.
- Mites fundacionals: narren com es va fundar una ciutat per voluntat dels déus.
- Mites escatològics: anuncien el futur, la fi del món.

Els mites es poden explicar a partir de diferents teories:

- Historicisme: els mites tenen la seva base en la història real magnificada pel pas del temps.
- Al·legorisme: el mite funciona com a paràbola o al·legoria per transmetre una veritat.
- Mitologia comparada: pretén comparar mites de diferents cultures.
- Evolucionisme: el mite és la forma intermitja entre l'animisme sense relat i la religió.
- Simbolisme: el llenguatge propi del mite ha de ser interpretat en clau emotiva.
- Funcionalisme: el mite serveix de justificació per a la situació present
- Estructuralisme: Analitza la història amb raonaments lògics.

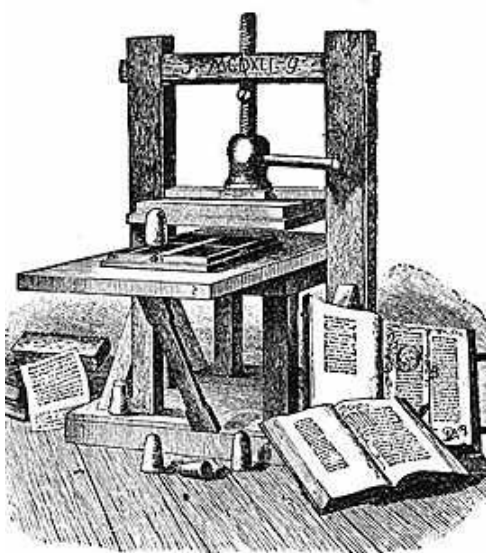
Relació entre mite i conte

El mite va aparèixer en el moment en el que els humans es van començar a fer preguntes que , no podien contestar i que no podien demostrar materialment, com per exemple el per què plouia o feia sol, per què hi ha diferents estacions, per què la gent s'enamora, ... En el cas del canvi de les estacions els grecs van trobar una resposta, el mite de **El rapte de Persèfone**, pel que fa al temps buscaven un agent causant i van trobar a Zeus i creien que si algú s'enamorava era perquè l'entremaliat Eros els havia tocat amb la seva fletxa.

Aquests mites-explicacions van quedar recollits en obres com les d'Homer³ o Hesíode,

³ Homer va néixer a Quios entre el segle XVIII i XVII a.C, en l'època de l'aparició de l'escriptura. Va ser el primer autor d'èpica grega a nivell escrit ja que pensava que la modificació que patien les històries al ser transmeses oralment no era bona. Homer patia ceguera i per aquest motiu dictava les seves obres perquè un altre les escrigués. Sobre les seves obres hi ha dues teories: la unitària que que les seves obres són originals, i l'analítica que són imitacions d'obres que no havien estat posades per escrit d'autors anònims. Les seves obres es caracteritzen per l'abundància d'epítets, d'adjectius atributius, el llenguatge poètic i l'estil formular. Va escriure quatre obres: dues de principals, *La Ilíada* i *La Odissea*; i dues de secundàries, la *Batraquiomàquia* i la *Margites*.

autors que van viure a cavall dels segles VIII i VII aC. Més tard al segle V aC alguns pensadors van començar a preguntar-se si realment aquestes respostes eren vàlides, i a partir del moment en què es van començar a donar respostes més fonamentades i raonades, el mite ja no calia. Aquest canvi revolucionari en el pensament es coneix, en l'àmbit de la filosofia com el pas del mite al logos i, en aquest nou estadi del logos⁴, la raó, es continuaven plantejant algunes de les mateixes qüestions que en l'estadi del mite com, l'origen del món o el destí final dels humans. És doncs, a partir de les històries prèvies a l'aparició del pensament racional quan aquestes històries es van anar transmetent oralment i per això sempre en podem trobar diverses versions que han quedat fossilitzades i han sigut els antecessors dels contes. El conte i el mite tenen moltes semblances formals i, sovint, de contingut; mentre el mite servia per resoldre els enigmes relacionats amb els misteris naturals i humans de manera que tothom ho entengués, el conte pretén entretenir i divertir, a vegades amb una finalitat moralitzadora o didàctica, sense voler convèncer a ningú de la seva autenticitat, amb la intenció sinó d'introduir un valor o una lliçó mitjançant una història. Podem prendre com a exemple el cas de *la cigala i la formiga*, quan les formigues treballen tot l'estiu per poder passar un hivern millor les cigales no es preocupen per res i quan arriba l'hivern es troben soles i sense cap mitjà per poder viure; o el cas de *Els tres porquets* on el que s'esforça més aconsegueix que la seva casa sigui la més resistent.

La difusió dels mites i dels contes, com ja s'ha dit, es feia via oral i més tard, amb l'aparició de l'escriptura, de manera escrita; per tant, tothom podia tenir al seu abast aquests relats, tant si sabia llegir com si no. Fou amb l'aparició de la impremta quan es produí el “boom” del folklore popular i la cultura en general.

4 L'estadi del logos (λόγος), que vol dir ciència, raó, estudi o intel·ligència, es relaciona amb el raonament dels fets mitjançant elements reals.

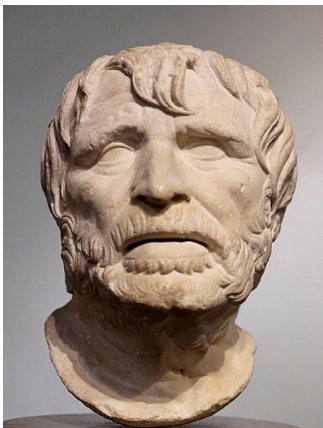
L'aparició de Gutenberg⁵ a la història va permetre que totes les històries escrites arribessin a tothom i que la població tingués encara un accés fàcil a la cultura. Encara que aquest moment ens quedi molt lluny podem considerar-lo el motor gràcies al qual hem pogut conèixer les històries del passat i de manera indirecta, jo , personalment he pogut realitzar aquest treball.

⁵ Johannes Gutenberg va néixer a Alemanya l'any 1400, durant la seva joventut va exercir d'orfebre, gravador i impressor. L'impremta, el gran invent de Gutenberg, es va basar en el perfeccionament d'un invent de l'holandès Coster, Gutenberg en lloc d'utilitzar fusta per les lletres de l'abecedari va ferles amb plom, d'aquest manera el resultat era més net i les peces més resistents. El primer llibre que va ser publicat mitjançant l'impremta va ser la Bíblia, un exemple de les prioritats de l'època per aferrar-se a una creença i l'existència d'un ésser superior que respongués les seves preguntes. La vida de Gutenberg té moltes parts en blanc ja que per evitar que plagiessin les seves idees treballava moltes vegades amagat.

HESÍODE, HANS CHRISTIAN ANDERSEN I ROSER

CAPDEVILA: BIOGRAFIA I COMPARACIÓ.

Hesíode

Hesíode va ser un poeta èpic grec que va viure al voltant de l'any 700 aC, encara que aquesta és una data discutida a causa de les poques fonts d'informació que s'han trobat d'aquest autor. A diferència d'Homer va adaptar les històries per poder arribar a tothom però, tot i això, va utilitzar el mateix estil d'escriptura que Homer: pel que fa a la forma, l'hexàmetre⁶, i pel que fa l'estil, el formular⁷. Hesíode es va dedicar a tractar temes que preocupaven a la població com el treball, la justícia, l'ajut i la comprensió,

aspectes que la gent necessitava resoldre amb l'ajut dels mites podien respondre aquestes preguntes de manera senzilla. Abans del desenvolupament del pensament racional, els mites i les respostes que es donaven a determinats fets no eren mai qüestionades ja que al final tot es justificava amb Zeus que era el déu de la justícia (*diké*) i Hesíode se servia d'ell per a completar les seves obres. Les seves creacions estaven pensades amb una finalitat didàctica i no com a entreteniment i, per això, per poder estendre-les a tot el públic, va utilitzar un llenguatge més convencional i no tan culte com Homer. Hesíode va compondre quatre obres, dues de majors i dues de menors.

Obres majors:

- **La Teogonia**, descriu l'origen del món a partir de l'origen dels déus, i en ella hi trobem una lloança a les muses a qui l'autor dona gràcies pel do que se li ha atorgat. Aquest llibre es considera el més important d'Hesíode perquè és en el que es basa tota la mitologia.
- **Els treballs i els dies**, obra protagonitzada per humans on es mostra la

⁶ L'ús de l'hexàmetre és propi d'Homer i Hesíode que consisteix en fer sis(hexa) mesures(metre) dels versos. L'objectiu de l'hexàmetre és que la composició tingui una sonoritat general sense importar la rima. Es dividia el vers en sis parts, anomenades peus, cada peu tenia una síl·laba llarga seguida de dos síl·labes breus, menys el sisè peu que li deien peu coix perquè en tenia una de llarga seguida d'una de sola que tant podia ser curta o llarga.

⁷ L'estil formular consisteix en utilitzar la mateixa frase varies vegades però canviant el final, el seu objectiu era que fos més fàcil d'aprendre a l'hora de ser recitats els versos.

imperfecció dels mortals davant dels déus. La injustícia característica dels humans és representada pel germà de l'autor, **Perses**, que pretén apoderar-se d'un tros del cleros de l'herència dels seus pares. Finalment la solució a aquests problemes acaba essent la justícia divina.

Obres menors:

- **Les eeas**, representa la continuació de la Teogonia. En aquesta obra s'expliquen les relacions entre deesses i herois mentre que a **la Teogonia** s'expliquen les de Zeus.
- **L'escut**, ens explica l'enfrontament entre Hèracles, que representava la justícia, i Cicne, que representava la injustícia. Amb la metàfora Hesíode demostra que sempre acaba vençant el bé sobre el mal.

Hans Christian Andersen

Hans Christian Andersen va néixer a Odense (Dinamarca) l'any 1805 al si d'una família extremadament pobre tot i que el seu pare era un sabater instruït. Amb tan sols 11 anys va deixar l'escola a causa de la mort del seu pare. Des de ben petit ja llegia obres de Shakespear o d'altres autors dels que pogués aconseguir-ne llibres. L'any 1819 va decidir anar a Copenhague i allà va conèixer al director del teatre reial Jonas Collin, que li pagaria els estudis i es convertiria en un gran amic seu. A partir de l'any 1822 va

començar a publicar obres i al llarg de la seva carrera va anar ascendint fins arribar a conversar amb la reina; va morir l'any 1875.

Andersen es va dedicar a viatjar molt i va escriure nombrosos llibres de viatges tot i que és conegut pels seus contes infantils. Els contes de Hans Christian Andersen van dirigits al públic infantil i per això estan escrits en un llenguatge quotidià i senzill; en les seves obres es mostren situacions que provoquen sentiments amb els quals els infants es poden sentir identificats i, alhora entretinguts, a més a més, de manera subliminal, intenten moralitzar, educar i guiar en l'aprenentatge.

Roser Capdevila

Roser Capdevila va néixer el 23 de gener de 1939 a Barcelona. Des de ben petita va estar interessada per les arts i la cultura ja que a casa seva n'eren uns grans amants. De jove va ingressar a l'institut Massana de Belles Arts on compaginava el seu esperit rebel amb el que aprenia. Va exercir de professora de dibuix per a nens dels quals va aprendre molt a la vegada que els inculcava l'amor per l'art i la literatura i també va dedicar-se a la pintura i a altres expressions de l'art fent exposicions. Més endavant, a partir de l'any 1980 es va dedicar a il·lustrar i a escriure llibres, com la col·lecció de *Les tres bessones* inspirada en les seves tres filles. I l'any 1990 començaria la seva col·laboració amb la productora Cromosoma d'on sortiria la sèrie de dibuixos animats d'aquesta col·lecció, que es convertiria en la més coneguda de les seves creacions. Aquesta serie de televisió i de llibres s'ha traduït a 35 llengües i s'ha emès a 158 països. Es tracta d'un fenomen mediàtic que, a part d'entretenir, pretén transmetre coneixements o petits consells pedagògics a les criatures a partir d'adaptacions d'històries i contes anteriors.

Comparació dels tres autors

Aparentment aquests tres autors no tenen punts en comú gaire evidents però si aprofundim tant en ells com en les seves històries hi podem trobar característiques semblants: com la seva passió per la cultura del moment, Hesíode la religió, Andersen el teatre i Capdevila l'art. Tots ells amaguen una moralina o lliçó darrera les històries que ens expliquen i volen apropar la literatura a aquells que, en l'època de cada autor, tenen més dificultat per arribar-hi, en el cas d'Andersen i Capdevila aquest públic era l'infantil però en el cas d'Hesíode no, perquè va viure en una època en la qual la lectura no era un bé a l'abast de tothom.

Hesíode va tenir problemes familiars per culpa de l'herència que els van deixar els seus pares a ell i al seu germà, per tant no tenia una relació familiar bona, i aquest conflicte el va afectar fins al punt que ho va reflectir en alguna de les seves obres. Podem deduir per tant que la seva vida va condicionar l'obra en general d'aquest autor també com es demostra en els *Treballs i dies* on apareix la mala relació amb el seu germà.

Andersen va tenir una vida difícil, va viure una infància pobre i durant la seva joventut va haver d'espavilar-se per treballar en el que li agradava i a més a més poder sobreviure; les dificultats, marginacions i complexes que va patir al llarg de la seva trajectòria van influenciar moltes de les seves històries en les quals apareixen personatges amb una vida o condició social difícil. *L'aneguet lleig* és l'exemple de marginació més evident que es troba entre l'obra d'aquest autor.

Roser Capdevila, des de ben petita ja va conviure amb l'art i la cultura i això va fer que s'accentués la seva predisposició per dedicar-s'hi. Tot i que no va tenir dificultats per aconseguir el que volia, sempre va destacar per un caràcter rebel i d'inconformisme respecte alguns aspectes de la seva època. Malgrat això, les seves obres no amaguen un rerefons fosc i trist com poden ser les de Hans Christian

Andersen, però sí que té en compte la part de la societat més marginada però amb una visió més positiva tal i com s'evidencia en el cas del conte adaptat d'*Oliver Twist*; on tracta la història d'un nen pobre i orfe que ha de robar per sobreviure però que, al final, amb l'ajut de les tres bessones, s'aconsegueix convèncer un home ric perquè eduqui i cudi l'Oliver.

Pel que fa al tracte de les històries, Hesíode escrivia per al poble, per ajudar-lo a entendre i per donar respostes a enigmes que se'ls plantejaven com la mort, la justícia,... Escrivia d'una manera senzilla i entenedora perquè així les seves obres podien arribar a qualsevol tipus de públic i, tot i voler basar les seves històries en problemes reals, tot era fictici i es resolía amb l'aparició de Zeus. Andersen, per la seva part, escrivia amb un estil acurat però amb un llenguatge quotidià ja que les seves històries anaven dirigides a un públic infantil. Malgrat això també apareixen imatges un tant tenebroses en els seus contes amb un rerefons fosc i tètric, i alguns dels temes que tractava es creia que un nen

no els podia entendre però ell amb el seu enginy va capgirar aquesta idea. Igual que els seus predecessors, Roser Capdevila utilitza un llenguatge entenedor i quotidià que als nens els és familiar, utilitza elements de l'entorn dels nens i els transporta al món fantàstic de les tres bessones fent que pugui semblar real qualsevol cosa que els passa.

D'aquests tres autors és Roser Capdevila, la que, per la seva condició privilegiada de poder gaudir de tot el corpus dels autors anteriors, pot realitzar una obra més creativa. Roser Capdevila utilitza relats de la mitologia (*els viatges d'Ulisses*), de contes clàssics (*la Blancaneu*), llegendes de diverses cultures (*La cova d'en Xuroi*),... per adaptar a l'estil de les tres bessones. L'estructura que segueix és la següent: primer les tres bessones fan alguna entremaliadura que la bruixa avorrida, que està inspirada en una professora de la infància de la autora, utilitza com excusa per transportar-les a un conte i així entretenir-se, i un cop allà

elles han de sortir del conte ajudant al protagonista, finalment quan estan a casa algú fa un comentari que recorda l'aventura que han viscut. L'autora adapta aquestes històries de manera que siguin entenedores per qualsevol nen i fan que participin en el curs de la història seguint les accions de les tres nenes. A més a més inclou el mussol de la bruixa avorrida que funciona com a veu de la seva consciència amb tons còmics, també apareixen tres ratolins que imiten trossos de la història per fer-la més divertida.

Anàlisi dels tres autors

Aquests són els punts en comú que m'han portat a l'elaboració del treball, però en tractar-se d'autors d'èpoques tan diferents presenten també diferències en certs aspectes

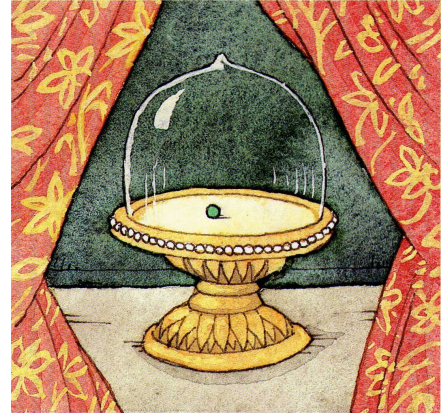
que cal esmentar a continuació. Per analitzar amb més concreció tots els punts de vista

comuns i diferents entre els autors he escollit tres obres de Hans Christian Andersen que poden tenir un rerefons mitològic i que, a la vegada, han estat adaptats per Roser Capdevila. D'altra banda he triat tres obres de Roser Capdevila, que originàriament eren mites, per tal d'estudiar amb més atenció el pas del mite a l'adaptació infantil que, per fer més entenedora i propera als nens, aquesta autora moltes vegades hi ha afegit elements dels nostres temps.

ANÀLISIS DELS CONTES I ELS MITES

Hans Christian Andersen

- La Princesa i el pèsol: aquest conte va ser publicat per primera vegada el 8 de maig de 1835 i pertany a la primera de les tres sèries de contes que va publicar l'autor. Al principi l'obra de Hans Christian Andersen no tenia gaire bona acollida entre el poble i és, potser, per això, que els seus primers relats són tan breus; cap al 1838 ja es va anar consolidant com a escriptor. El tema central de la història gira al

voltant d'un príncep que buscava una princesa per casar-s'hi ja que, el príncep s'estava fent gran i calia trobar algú per succeir el càrrec dels seus pares al regne, però era molt exigent i mai en trobava cap que li anés bé, fins que un dia una noia va arribar al seu castell i, després de dormir sobre 40 matalassos, va notar sota tots ells, un pèsol. L'endemà li van preguntar com havia dormit i ella va contestar que li feia mal tota l'esquena i així van saber que era una princesa de debò perquè tenia la pell molt delicada i fina.

En aquest conte els personatges no tenen una gran rellevància, no hi ha diàleg i és un dels relats més curts de l'autor, però aquesta senzillesa fa evident que el missatge que es vol donar és simple: el que ens fa més autèntics no es pot aconseguir fingint sinó que forma part de nosaltres des de sempre. A partir d'aquest missatge crec que puc establir un paral·lelisme amb la teoria de la selecció natural de Charles Darwin⁸ que va viure a la mateixa època que el nostre autor; la seva teoria ens explica, a partir de les espècies que va trobar a les illes Galàpagos, que els animals que sobreviuen són els més forts genèticament i que els aprenentatges d'aquests no són hereditaris. Aquest mètode de selecció natural pot resultar injust ja que un no pot triar el que és sinó que, des del moment en què naixem, estem

⁸ Charles Darwin d'origen anglès, va néixer el 12 de febrer de 1809 i va morir el 19 d'abril de 1882. Era un naturalista que va desenvolupar la seva teoria durant una expedició científica de cinc anys a bord del Beagle a les illes Galàpagos, on va observar i agafar notes. En arribar un altre cop a Anglaterra va publicar l'any 1836 *L'origen de les espècies*, on exposa una teoria que no es va tenir en compte fins el voltant de l'any 1930. Ara és la base de la síntesis evolutiva moderna.

classificats i, si tots seguíssim aquesta filosofia, no donaríem importància a l'esforç que fa cadascú al llarg de la vida per tal d'assolir objectius.

Si busquem un referent mitològic a aquest conte crec que pot recordar al mite de *La poma de la discòrdia* ja que en tots dos es busca l'autenticitat d'una dona, en el cas del mite es busca a la deessa que posseeixi més bellesa i en el conte es busca que sigui una princesa de veritat. En tots dos casos també hi apareix un aliment, en el cas del mite la poma daurada és el premi que atorga Paris a la deessa que ell creu que és la més bonica, en el segon cas el pèsol és el mitjà que permet assegurar que la princesa ho és de veritat.

Pel que fa a l'adaptació d'aquesta història que en fa Roser Capdevila , compta amb moltes diferències, a causa del canvi d'època i l'augment d'elements que fan que la trama sigui més llarga per tal que les tres bessones puguin guanyar a la Bruixa Avorrida. En el cas de les tres bessones, la princesa i el príncep ja es coneixien d'abans però, com en el conte, ningú sap que la noia és realment una princesa, excepte les bessones que la convencen perquè es presenti com a candidata. Malgrat els intents de La Bruixa Avorrida per evitar que les bessones se surtin amb la seva, finalment la princesa nota la mongeta i així saben que és una princesa autèntica i que la bruixa ha fet trampes.

- L'Aneguet lleig: va ser publicat l'any 1844 juntament amb els contes del tercer i últim lliurament de contes de l'autor, sota el nom de *Nous contes*. La història de l'Aneguet lleig tracta d'un aneguet petit que neix envoltat d'altres ànecs, però ell és diferent de la resta, és més lleig i no li agrada fer les mateixes

és més lleig i no li agrada fer les mateixes coses que als seus germans. Per aquest motiu és exclòs del grup i en viu aïllat fins que un dia descobreix un altre tipus d'aus que són com ell, els cignes, i se'n va amb ells. Amb el temps resulta que en realitat ell acaba essent molt més bonic i elegant que no pas els ànecs normals.

En aquesta història apareixen bàsicament tres grups de personatges: els ànecs i altres animals que menyspreen al protagonista pel simple fet de ser diferent, el protagonista que se sent confós i incomprès, i la veritable família del protagonista que el reben amb els braços oberts i que simbolitzen el lloc on pertany realment. La moralina rau en què no ens hem de fixar només en les aparences o fer gaire cas dels prejudicis ja que moltes vegades les coses no són el que semblen i tothom s'ha sentit alguna vegada perdut i tots hem necessitat ajuda.

El referent mitològic a aquest conte el podem trobar en el déu **Hefest**, déu de la forja caracteritzat per la seva deformitat i lletjor, que igual que l'Aneguet lleig, Hefest va veure recompensada la seva situació casant-se amb la deessa més bella, Afrodita, i formant aquesta estranya parella, va passar la resta de la seva vida essent respectat per tothom.

A les tres bessones uns caçadors estan a l'aguait per caçar als animals del bosc i l'aneguet lleig es guanya la confiança de tots els que el menystenen salvant als animals caçats, finalment quan l'aneguet es transforma en cigne no marxa amb els de la seva mateixa espècie sinó que es queda amb la resta d'ànecs. D'aquesta manera Roser Capdevila aconsegueix que a l'aneguet lleig i als ànecs els uneixi un vincle d'amistat.

- La Sireneta: aquesta obra de Hans Christian Andersen va ser publicada per primer cop l'any 1838 i, juntament amb la segona sèrie de contes, és de les més extenses ja que fa llargues descripcions del paisatge tant marí com terrestre. La història parla d'una princesa sirena que quan descobreix el món dels humans i s'enamora d'un príncep al que ha salvat, decideix fer un pacte amb la bruixa del mar i convertir-se en humana, abandonant així tot el que coneix i, fins i tot, a la seva família. La Sireneta ha d'enamorar el príncep per aconseguir una ànima immortal com els humans i poder viure amb ell, però ha de pagar a la bruixa amb la seva veu i, per tant, no pot explicar al príncep el que li passa. Un dia, el príncep s'ha de casar amb qui

decideixen els seus pares i resulta ser una noia que el va recollir de la platja després d'haver sigut salvat per la sirena, però ell pensa que la seva salvadora és la seva futura muller i decideix casar-s'hi de bon grat i enamorat. Tal i com deia el tracte amb la bruixa, la princesa es convertirà en escuma l'endemà del casament del príncep i per evitar-ho les seves germanes venen les seves cabelleres a canvi d'un ganivet que els proporciona la bruixa per poder matar al príncep i salvar la seva germana. La sirena, però, refusa aquesta idea i es llança al mar on és conduïda per les filles de l'aire que li proposen ser una ànima immortal si és capaç de fer bones obres durant tres-cents anys.

Els personatges més importants d'aquesta història són bàsicament quatre: La Sireneta que és la més especial de les germanes, mostra una gran ànsia per conèixer el món dels humans i no li fa por arriscar-se per aconseguir els seus objectius. La seva família: d'una banda el seu pare i sobretot la seva àvia, que són grans portadors de saviesa, que s'estimen molt a les princeses i volen protegir-les i, per l'altra banda, les germanes són a la vegada les millors amigues de la protagonista amb qui pot confiar i capaces de sacrificar-se per ella. El príncep és un jove perdut i ingenu que l'únic que sap és que vol estar amb la noia que el va salvar però no sap que va ser la Sireneta; tot i això quan ella es transforma en humana, tot i ser muda, la tracta molt bé i s'ho passen molt bé junts però no es planteja mai casar-se amb ella. La bruixa és un ésser malvat i egoista que no té cap mena de sentiment, és freda, calculadora i s'aprofita dels desitjos i la por dels altres pel seu propi benefici. El que podem extreure d'aquest conte és que si arrisquem tot el que tenim per aconseguir un objectiu que no és segur ho podem perdre tot.

La referència mitològica de les sirenes rau en l'època clàssica, però hi apareix una confusió ja que el nom de sirenes es donava a genis marins meitat dona i meitat ocell, filles d'Aqueloos i es dubta entre varies possibles mares com Melpomène, Estèrope, Terpsícora,... Aquestes sirenes apareixen per primera vegada a l'Odissea on n'apareixen dues que volen precipitar el vaixell on navega Odisseu. Com les sirenes, les protagonistes d'aquesta història tenen una veu celestial. L'equivalent a les sirenes de la història són les nereides mitològiques,

filles de Nereu i Doris, aquestes són cinquanta o més divinitats marines que viuen al palau del seu pare al fons del mar, se les descriu amb una bellesa incalculable i són posseïdores d'una llarga cabellera i grans dots pel cant, com les sirenes.

A causa de l'extensió de l'obra original i d'alguns aspectes de l'obra que no són del tot adreçats als més petits, l'adaptació de les tres bessones feta per Roser Capdevila pateix molts canvis tot i que manté el desenllaç tràgic amb l'evaporació de la Sireneta. Alguns d'aquestes aspectes són: a les tres bessones no apareixen les cinc germanes de la protagonista fet que la fa més independent; l'edat per poder sortir a la superfície i explorar el món dels humans des del mar són divuit anys i no quinze com a l'obra original, fet que la fa més madura per decidir; el mètode que se li ofereix a la princesa per matar al príncep i salvar-se ella és un beuratge i no un ganivet que fa que sigui un episodi molt menys violent. A part d'aquests fets més concrets hi ha altres aspectes com les descripcions físiques o estètiques que tampoc són del tot fidels a l'original.

Mitologia

- Atlàntida: aquesta llegenda va ser introduïda en dos diàlegs de Plató⁹ i explica que Soló¹⁰, en un viatge a Egipte, va parlar amb sacerdots i aquests li van donar a conèixer una guerra que havia tingut lloc feia molt de temps entre atenesos i atlants.

L'illa on vivien els atlants estava davant les Columnes d'Hèracles¹¹, en sortir del

9 Plató va viure entre els anys 427-347 a.C. Va néixer a Atenes al sí d'una família aristocràtica. Va ser un filòsof metafísic i teològic alumne de Sòcrates i mestre d'Aristòtil. El seu pensament es contraposava, en alguns aspectes, al dels sofistes i presocràtics que eren molt coneguts en aquell moment a la Magna Grècia. Tot i això Plató és conegut per la seva obra (que es conserva tota) i pel seu afany de viatger sobretot a Sicília i a Siracusa on va voler posar en pràctica les seves idees polítiques.

10 Soló va viure entre el segle VII i VI a.C. Va ser un poeta i estadista grec, però es va fer famós per la seva feina en la legislació grega ja que va contribuir en la base de la democràcia grega. Soló va ser un gran viatger ja que volia aprendre d'altres cultures i de les seves legislacions.

11 Les columnes d'Hèracles eren un element mitològic situat a l'estret de Gibraltar; es deia que separaven el món conegut del món desconegut i ple de temors. El seu nom té origen en un mite que explica que Hèracles va ser el que va separar els dos continents (Àfrica i Europa), deixant pas a l'estret de Gibraltar amb l'obertura a l'Atlàntic.

mar mediterrani i entrant a l'oceà. En la repartició de la Terra entre els déus, l'Atlàntida es va atorgar a Posidó i Atenes a Atena i Hefest. A l'illa d'Atlàntida hi vivia una orfe anomenada Clito de la qual Posidó es va enamorar, va viure amb ella a la muntanya central i van engendrar cinc parells de bessons. Al més gran dels fills, Atlant, li va donar el poder absolut que regnava des de la muntanya central i va dividir l'illa en deu parts, una per a cada fill. Aquesta illa era rica en vegetació i minerals, sobretot en oricalc, una pedra brillant com el foc, gràcies a l'abundància van poder construir ciutats perfectament equipades amb ponts, soterranis, clavegueres,... A cada una de les deu parts de l'illa el regnat era hereditari i el descendent d'Atlant continuava essent el que tenia el poder absolut. Aquesta civilització havia intentat conquerir el món però no ho va aconseguir en ser vençuts pels atenesos. Plató a la seva obra afirma que l'illa es va enfonsar al mar juntament amb la seva població a causa d'un cataclisme.

En aquesta narració mitològica els personatges no tenen massa importància ja que no interfereixen en el destí final. Però a l'adaptació de les tres bessones aquesta història apareix molt distorsionada pel fet que no està ambientada en l'època antiga sinó que ho està en l'actual. També és diferent la causa per la qual l'illa es va enfonsar; l'adaptació explica que Mr.Bussines, un empresari de l'època actual, va intentar construir una ciutat a l'illa clandestinament i sense l'aprovació dels ciutadans, però com a conseqüència del pes l'illa es va inundar i tots els seus habitants van haver de marxar. En aquest moment apareix una relació entre Atlant i Hèracles ja que aquest és l'encarregat de moure l'illa per tal que no la trobi Mr. Bussines i també és l'encarregat de guiar els habitants cap a l'Atlàntida que mai va ser abandonada pel seu rei, el Sr. Atlantis. Tot i les diferències, apareixen certs punts que autentifiquen l'adaptació com la desaparició de l'illa, tot i que reaparegui; posteriorment apareix també una representació de la riquesa, el poder de la vegetació i el respecte que tenien els atlants cap a ella amb l'aparició d'un taronger que serveix taronjada, i que és ben cuidat pels habitants. La capacitat d'edificació de l'illa queda reflectida amb els projectes de Mr.Bussines.

La moralina que podem extreure a partir d'aquesta adaptació és que encara que es tingui molt poder, no es pot controlar tot el que tenim al nostre voltant, i menys la naturalesa.

- Helena de Troia: la mitologia explica generalment que Helena, filla de Zeus i Leda, en fer-se gran havia de trobar un marit però degut a la seva bellesa tenien por que en escollir un pretendent no esclatés una guerra, per tant, tots els seus pretendents van haver de fer un jurament de respecte a l'escollit. Helena va decidir casar-se amb Menelau, rei de

Micenes amb qui va tenir descendència. Però a causa del judici de Paris, Afrodita es va veure obligada a portar la dona més bella (Helena) a l'home més bell (Paris). Moltes versions apunten que Helena va acceptar de bon grat aquesta decisió i se'n va anar a viure amb Paris a Troia. I que, tot i ser una decisió dels déus, aquest fet va provocar una guerra entre Grècia i Troia. Molts troians no veien amb simpatia l'arribada d'Helena però, no obstant això, el rei Príam i el príncep Hèctor sabien que era una decisió divina. Tot i que els grecs aconseguixen entrar a Troia, saquejar-la i matar a Paris, Helena no es queda amb Menelau sinó que, després de la tragèdia, es casa amb un altre fill de Príam, Deífob.

En l'adaptació de les tres bessones aquesta història queda molt trastocada i es barreja amb l'origen dels Jocs Olímpics¹². Helena viu a l'Olimp juntament amb el seu padrí Zeus i la seva tia Afrodita i, tot i que necessita trobar un marit, no s'atreveix a escollir cap dels seus pretendents per por a causar una guerra. Davant d'aquest problema les tres bessones decideixen disfressar-la de bruixa avorrida i així saben de segur que el que esculli a Helena ho farà pel seu interior i no despertarà la gelosia dels altres pretendents. Davant la "lletja" Helena només accepta el matrimoni el rei de Micenes, Menelau. I quan es descobreix que Helena

¹² Els Jocs Olímpics, en l'antiguitat se celebraven en l'antiga Grècia en honor als déus majors, a la ciutat d'Olímpia entre els anys 776 a.C i 392 a.C. Actualment se celebren cada quatre anys, tan els d'estiu com els d'hivern, el període de transició entre una celebració i una altra s'anomena Olimpíada.

és realment bonica, Paris, príncep de Troia, la segresta per casar-se amb ella. Les tres bessones per tal d'ajudar a Menelau a recuperar la seva promesa i no haver d'utilitzar la violència, decideixen construir un cavall de fusta i amagar-s'hi dins i oferir-lo a Paris com un regal, i així poder travessar les muralles de Troia. Un cop dins aconseguixen que Helena hi entri. El príncep Paris, desesperat per trobar a la seva desapareguda promesa, fa que els seus soldats treguin el cavall fora de Troia, ja que la bruixa avorrida li ha dit que porta mala sort. Un cop el cavall és fora, els dos enamorats i les tres bessones aconseguixen arribar fins a l'Olimp i allí es casen.

En aquesta adaptació Paris apareix com un ésser lleig, desagradable i bèl·lic, mentre en el mite és un jove bell i bo. En l'episodi de les tres bessones el que fa que la Bruixa Avorrida les porti al conte és el sabotatge que li fan les germanes al no deixar-li veure l'atorgament de premis de les Olimpíades. Aquest resulta ser el punt de contacte entre l'entremaliadura i el conte ja que Zeus afirma estar a punt de començar el projecte d'aquests jocs.

Aquesta història ens ensenya que no es pot donar importància només a l'aspecte exterior d'una persona, perquè pot portar problemes ja que les aparences enganyen , i que, per aquest sol fet, no val la pena arriscar coses importants de veritat.

- Viatges d'Ulisses: **la Odissea** (ΟΔΥΣΣΕΙΑ) és una de les obres més importants d'Homer juntament amb la Ilíada. Aquesta història és posterior a la Ilíada i ens explica les aventures del rei d'Ítaca, Odisseu, que surt vencedor de la guerra de Troia però que abans de poder arribar a la seva pàtria té molts problemes ja que el rei dels mars, Possidó, enfadat per la derrota de Troia intenta evitar que Ulisses arribi a la seva terra.

L'adaptació de les tres bessones és molt reduïda ja que només apareixen alguns dels episodis de l'obra literària. Les tres bessones es troben amb un Odisseu sense tripulació des de bon començament; primer arriben a l'illa de les sirenes on surten representades com nereides, les tres bessones lliguen a Odisseu al pal del vaixell però aquest escapa gràcies a la bruixa avorrida. El que atrau als homes és la música de la discoteca de les sirenes i no el seu cant i les tres bessones aconseguixen rescatar-lo desendollant l'equip de música. Més endavant arriben a l'illa del cíclop Polifem a qui aconseguixen derrotar tirant-li pebre a l'ull; en aquest cas no tenen cap problema amb Possidó. Al mar es troben a Telèmac que els rescata i els porta a Ítaca on amb la música de les sirenes aconseguixen allunyar els pretendents de Penèlope. Amb aquesta interpretació Roser Capdevila pretén donar una idea del que és la història de la Odissea als més petits, mostrant alguns dels episodis de l'obra d'Homer canviant-ne alguns aspectes per tal de fer-los més senzills i entenedors com en el cas de la fugida de l'illa del cíclop o de les sirenes. El fet que no hi hagi tripulació acompanyant a Odisseu també fa que sigui més senzill narrar la història i donar més protagonisme a les tres bessones.

Aquesta història ens ensenya que amb astúcia, més que no pas amb força, podem aconseguir els nostres desitjos més apreciats, pot ser tardarem temps, potser serà difícil, però si realment es vol alguna cosa, es pot aconseguir.

CONTE

Per elaborar el meu conte he intentat recollir algunes característiques pròpies de cada un dels estils que he analitzat en el treball però sense copiar-ne cap. Per donar un aire més informal he canviat les expressions d'inici i final de conte que normalment solem trobar en les obres més clàssiques “*fa molt i molt de temps, en un lloc molt i molt llunyà...*”, com en època de Hans Christian Andersen. Crec que és bonic que s'utilitzi un recurs universal que tothom coneix al parlar de contes però una altra raó per les quals ho he canviat ha estat per apropar més el conte als nens i fer-lo més real i poc previsible. Pel que fa a la història he escollit una narració que respongui a una pregunta sobre la natura que es podria fer qualsevol nen en l'actualitat: per què es fa de dia i de nit?; tal i com es feia en l'època clàssica però sense agafar cap resposta d'un mite ja existent sinó creant una nova història i així he intentat justificar-ho. Per establir alguna relació més amb Roser Capdevila, he escollit dues germanes bessones que són molt diferents però que, tot i així, els agrada estar juntes i que finalment elles són les que troben la solució al problema plantejat i no els adults dels seu entorn. Pel que fa al nom de les protagonistes he escollit Aurora perquè és la deessa del Sol, germana d'Apol·lo, i Diana perquè en llatí és la deessa de la lluna, i pel que fa el títol del conte he decidit posar-li *Són com la nit i el dia* perquè és una dita catalana que s'utilitza per dir que dues persones són molt diferents, però en aquest cas també es pot entendre literalment.

Són com la nit i el dia

Fa molt i molt poc temps, en un lloc molt i molt proper, van néixer dues bessones molt diferents de la resta d'infants; aquestes dues nenes pertanyien a una família molt important ja que, des que el món era món, cada membre que naixia d'aquesta família s'havia d'encarregar de donar pas a la nit i al dia. Però ara hi havia un problema, al néixer dues nenes a la vegada no sabien quina era l'escollida per dur a terme aquesta feina tan màgica i important. És per això que van decidir esperar que les nenes fossin més grans per descobrir quina de les dues era l'adequada.

Van passar sis anys i les dues nenes eren ben diferents, ningú hauria dit que eren germanes bessones: l'Aurora era molt inquieta i impulsiva, li encantava ballar, dibuixar i pintar; pintava a totes hores i a tots llocs, fins i tot un dia va dibuixar una flor directament a la paret de la seva habitació. Al contrari d'ella, la seva germana Diana era molt tranquil·la i molt observadora, li encantava passar les hores al jardí mirant el que passava al seu voltant en silenci o endinsar-se en les històries dels seus contes preferits. Malgrat les diferències, els encantava passar estones juntes parlant sobre el que havien estat fent durant el dia però sobretot els encantava jugar amb nines, amb pilotes i fer exploracions pel jardí com si estiguessin en un altre món. El dia que van complir set anys els seus pares els van explicar que pertanyien a una família màgica i que elles dues eren les encarregades de fer sortir el Sol i la Lluna cada dia i cada nit, i els van dir que, per primera vegada, aquest poder s'havia de repartir entre les dues nenes i que s'havien adonat que l'Aurora era igual de brillant que el Sol i s'havia d'encarregar d'ell i que la Diana seria l'encarregada de la Lluna perquè era tan serena com ella. A partir d'ara la mare hauria de deixar els poders a les seves filles i assegurar-se que ho feien bé.

Després d'un temps les nenes ja havien après a fer servir el seu poder; l'Aurora havia d'estar tot el dia pintant, dibuixant i ballant perquè quantes més coses divertides feia, més brillava el Sol; en canvi, la Diana, durant tota la nit, es quedava observant les estrelles des del jardí o llegia sota la llum de la lluna perquè fos més blanca i rodona. Els pares de les dues nenes estaven molt sorpresos per la rapidesa amb què havien après les dues nenes i estaven molt contents, però veien que les seves filles estaven tristes i no sabien perquè.

Un dia, l'Aurora i la Diana es van posar malaltes i per això l'Aurora no va poder fer que el Sol brillés i els núvols el van tapar i la Diana no va poder mantenir la lluna plena i altres planetes que es posaven al davant no permetien que es veiés. Tot i aquest desgavell, les nenes estaven molt contentes; els seus pares no entenien el motiu i van decidir preguntar el perquè estaven tan felices amb tot el que havia passat, i elles van respondre que estaven tan contentes perquè des que s'havien d'encarregar de la nit i el dia no podien estar mai totes dues juntes jugant, de nit l'Aurora dormia i de dia dormia la Diana. Els pares es van preocupar molt perquè no sabien com aconseguir que les dues nenes poguessin estar més temps juntes i van decidir que mentre s'ho pensaven, elles

havien de seguir amb la seva feina.

Les dues bessones, amb el temps, es van adonar que quan el Sol marxava i la Lluna pujava al cel, passaven directament de la claror a la foscor i que, quan la Lluna anava a dormir i el Sol sortia, passaven de la foscor a la claror tot de cop. Per això van decidir que, per evitar aquest canvi tant sobtat, estarien juntes durant una hora al matí abans que sortís el Sol , i una altra hora al vespre just abans de fer brillar la Lluna i així totes dues podrien jugar i fer la seva feina.

Per aquest motiu, si us lleveu molt aviat al matí o mireu el cel al vespre, podreu veure diferents colors al cel i no sabreu ben bé si és de nit o de dia perquè l'Aurora i la Diana estaran jugant totes dues juntes, però si un dia plou o no veieu la Lluna, no us preocupeu, és que aquestes dues nenes tan especials a vegades també es refreden com vosaltres. I aquest conte ja està contat, però no s'ha acabat perquè si mireu al cel encara hi ha Sol i Lluna.

CONCLUSIONS

L'elaboració d'aquest treball m'ha permès cercar, en tres etapes diferents de la història, les característiques que uneixen la literatura de cada època a partir d'un autor i de les seves obres basant-me en la mitologia de la Grècia i Roma clàssica com a predecessora de les altres dues èpoques.

La meua recerca ha consistit en aprofundir més sobre els temes essencials, tant dels mites com dels contes, i en esbrinar quin és el missatge que volen donar i el perquè de la seva pervivència al llarg del temps. Tal i com s'ha vist, també he volgut comparar les vides i condicions de cada un dels tres autors per esbrinar les motivacions que els han dut a escriure, i si tenen algun punt en comú tot i la distància temporal que els separa.

Un cop finalitzat el treball, puc confirmar que la hipòtesis que em vaig proposar demostrar en iniciar la meua recerca és certa, **la mitologia ha estat present, des que va aparèixer fins l'actualitat**. He pogut comprovar, en molts àmbits de la nostra cultura però, sobretot, en la literatura, tant culta com popular que en alguns moments de la història, ha estat més desplaçada de la cultura i la literatura però tot i així s'ha mantingut intacta i ha arribat als nostres dies. El motiu pel que jo crec que això ha estat possible és perquè, en el fons, són històries amb arguments que segueixen preocupant i interessant sigui quina sigui l'època en què es viu. He comprovat també que, en certa manera, tots tres autors han respòs a una actitud innovadora en la seva època, per voler millorar i fer arribar a més públic les seves obres i en general la cultura, encara que això signifiqués aportar idees noves que no s'havien vist mai, i que corrien el risc de ser rebutjades. Hesíode va voler immortalitzar i mantenir el mites intactes, sense que patissin canvis, escrivint-los i amb la intenció de fer-los arribar a tothom; Hans Christian Andersen va introduir històries amb arguments i temes relacionats amb aspectes diversos de la vida, dirigits als nens que en la seva època no es creia que poguessin entendre un llibre i Roser Capdevila va innovar amb un format i una estructura de contes més dinàmica per fer més atractiva la literatura per als més petits en una època on, les innovacions tecnològiques van apartant el paper dels mites.

Personalment aquest treball i el que n'he extret m'ha sorprès perquè no pensava que podria trobar tantes relacions i punts en comú sobre els quals treballar. M'ha agradat molt poder desxifrar el missatge que s'amaga darrera d'aquestes històries que formen part de la nostra cultura però que, a la vegada, són tan desconegudes perquè no els dediquem l'atenció que es mereixen. He après a veure més enllà de les paraules i a traslladar una mateixa història al llarg del temps sense necessitat de ser canviada.

Estic contenta d'haver escollit aquest tema pel meu treball perquè sempre m'han interessat els tres estils i èpoques que es tracten, i el fet de poder crear el meu propi conte basant-me en la recerca anterior ha estat molt enriquidor. Crec que tota la feina ha valgut la pena, tant per l'objectiu final del treball de recerca com a nivell de coneixement personal.

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

Bibliografia:

Cultura Clàssica 3r ESO. Barcanova

Grimal, Pierre. *Diccionari De Mitologia Grega I Romana*. Barcelona: Edicions De 1984, 2008.

Albert, Antoni; Botta, Albert; Bretxa, Joaquim; de la Fuente, Pere. *Història de la filosofia: 2n de Batxillerat*. McGraw Hill.

Les millors rondalles de Hans Christian Andersen. Combel Editorial

Webgrafia:

"Andersen." *Bibliotecas Virtuales - Comunidad Literaria Y Textos En Línea*. Web. 20 Apr. 2010.

<<http://www.bibliotecasvirtuales.com/biblioteca/literaturainfantil/cuentosclasicos/andersen.asp>>.

"Biografia De Hesíodo." *Biografias Y Vidas .com*. Web. 13 Mar. 2010.

<<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/h/hesiodo.htm>>.

Enciclopèdia.cat. Web. 10 feb. 2010. <<http://www.enciclopedia.cat/>>.

" : : : : Hans Christian Andersen : : : : " : : : : *El Poder De La Palabra* : : : : . Web. 13 Mar. 2010. <<http://www.epdlp.com/escritor.php?id=1388>>.

"El álbum." *Las Tres Mellizas*. Web. 13 Mar. 2010.

<http://www.lastresmellizas.com/album/al_1.htm>.

Real Academia Española. Web. 21 feb. 2010. <<http://www.rae.es/>>.

"Jocs Olímpics a La Grècia Antiga." *XTEC*. Web. 20 Apr. 2010.

<<http://xtec.net/~sgiralt/labyrinthus/zeus/olympia1.htm>>.

ANNEX 1

ANNEX

El rapte de Persèfone: Persèfone és filla de Zeus i Demèter (deessa de la terra cultivada). Hades, el seu oncle, es va enamorar d'ella i va decidir raptar-la contra la seva voluntat mentre ella collia flors. Al desaparèixer la seva filla, Demèter va viatjar per tota Grècia per trobar-la i a causa de la seva tristesa tots els camps i conreus no donaven fruit, per aquest motiu Zeus va ordenar a Hades que retornés Persèfone a la seva mare però això ja no era possible ja que la noia havia menjat un gra de magrana (fruït que lliga a la persona que en menja als inferns). A causa d'aquest fet Zeus va decidir que Persèfone estaria mig any a la terra amb Demèter i mig any als inferns amb Hades, així s'explica que els sis mesos que Demèter està contenta, la primavera i l'estiu, els camps donen fruit i els altres sis mesos, l'hivern i la tardor, són els que Persèfone passa als inferns amb Hades.

Naixement d'Hefest: divinitat que va néixer d'Hera qui estava gelosa que Zeus hagués portat al món a Atena tot sol. Un dia mentre, moguda per la ràbia, Hera i Zeus es barallaven, Hefest va néixer i va intentar defensar la seva mare però Zeus el va precipitar Olimp avall, va estar caient durant un dia sencer i va quedar deformat i coix. Tot i aquest aspecte tan desagradable va formar part de l'Olimp, però el seu aspecte feia que se sentís diferent i refusat pels altres déus; així doncs, s'aïllava treballant a la seva forja, tot i això es va casar amb Afrodita.

La poma de la discòrdia / El judici de Paris: Quan els deus es trobaven reunits pel casament de Tetis i Peleu, Eris (la deessa de la discòrdia), que no havia estat convidada, va llençar una poma d'or al mig de tots ells que havia de ser lliurada “a la més bella” de les tres deesses, Atena, Hera i Afrodita. Ningú es volia encarregar de fer aquesta elecció i Zeus no podia fer-ho perquè Hera era la seva esposa, Atena la seva filla i Afrodita s'encarregava d'ajudar-lo amb les seves relacions extramatrimonials, per aquest motiu va decidir que el que escollís la deessa més bella havia de ser el mortal més bell i aquest era Paris. Un cop Paris va estar davant les tres deesses, cada una es va defensar i li van oferir un regal i la seva protecció: Hera li va prometre tot l'imperi asiàtic, Atena li oferia la victòria de tots els combats i Afrodita li va oferir l'amor de la dona més bella de la terra, Helena, finalment Paris va escollir Afrodita com a la més bella.

L'Odissea: La història es divideix en tres parts: A la primera part el protagonista és Telèmac, el fill d'Odisseu, que surt a buscar al seu pare ja que ja hauria d'haver tornat. Mentrestant Penèlope, la dona d'Odisseu necessita un nou rei perquè no hi pot haver un buit de poder però com que no es vol casar amb cap d'ells fa un pacte, promet que quan acabi de teixir una mortalla pel seu sogre escollirà marit, però el que teixeix de dia ho desfà de nit. Finalment els pretendents se n'adonen de l'engany i posen sota vigilància a Penèlope, i intenten que Telèmac no arribi a Ítaca perquè no ocupi el poder, però no aconseguen guanyar-lo.

La segona part és l'Odissea que narra totes els aventures d'Odisseu des de que surt de Troia fins que arriba a Ítaca. La seva història comença quan després d'haver estat set anys retingut per Cal·lipso aconseguix que el deixi marxar, després d'arribar a l'illa de Feòcia és acollit pels reis i la seva filla i durant el sopar recorda tot el seu passat i el comença a relatar. Explica que quan va sortir de Troia va parar amb les seves 12 naus a Tràcia, quan paren les tempestes va a parar a l'illa dels Otòfags on tres quartes parts dels seus homes mengen flors de lotus i s'obliden de tot, al veure-ho Odisseu i les tres naus restants marxen d'allà.

Més tard arriben a l'illa dels Cíclops, fills de Posidó, on només baixen Odisseu i dotze homes per assegurar-se que l'illa no és perillosa. Entren dins una cova i es posen a menjar, però de cop arriba el ciclop Polifem amb un ramat de xais i els interroga. Davant de d'intenció de Polifem de menjar-se-l's decideixen emborratxar-lo i clavar-li una teia a l'ull, un cop ha sortit per curar-se l'ull s'estira just davant de l'entrada. Per poder sortir Odisseu i els seus homes s'abrasen als xais i aconseguen marxar. Quan Possidó se n'adona del que li han fet al seu fill fa recular les naus d'Odisseu. Les naus paren a l'illa d'Eolos on aconseguen una gerra amb tots els vents menys el Cèfir, però no la poden obrir. Un cop estan a les costes d'Ítaca Odisseu cau rendit i els seus homes obren la gerra que els fa recular molt. Passen per l'illa dels Lestrígons que els tiren roques mentre intenten descansar, després d'aquest episodi a Odisseu només li quedaven vint homes.

Després paren a l'illa de Circe on tots els homes d'Odisseu es converteixen en porcs per un beuratge que els dona la reina però ell se n'adona i o en beu. Odisseu aconsegueix desfer els afectes del beuratge i es queda un temps a l'illa per aprendre coses de la reina. Quan és el moment de marxar Circe el fa baixar a l'inframón perquè allà és on trobarà la solució per arribar a la seva terra. Després dels consells que li donen arriba a l'illa de les sirenes on havien de fer servir el pa de cera per fer taps pels seus homes i ell lligar-se al pal del vaixell per no sentir el cant de les sirenes i així no ofegar-se. Més endavant aconsegueixen passar per les dues roques vivents que li havia predit Circe, Escil·la i Caribais. Un cop arriben a Trinàcria on Tirèsies li havia dit a Odisseu que no podia tocar a les vaques perquè eren filles d'Helios i sagrades, tots els seus homes se les mengen i moren, ell és l'únic supervivent ja que es menja la mel que tenia guardada. Tot això és el que explica a la cort dels reis.

La tercera part Odisseu aconsegueix arribar a Ítaca gràcies a l'ajuda de la gent de l'illa, un cop allà el seu porquer li explica la situació i recullen un grup de gent que el vulgui ajudar i fan que demani hospitalitat al palau. Un cop allà explica el seu pla a la seva dona i al seu fill. Fan una prova per escollir el pretendent, aquest aprova és tensar un arc, fabricat per Hefest que només podrà tensar Odisseu i així aconsegueix la mà de Penèlope.

